

a vidék a taglétszámnak megfelelő arányban legyen képviselve. A közgyűlési tagokat pedig ugyancsak taglétszám arányában a kerületi pénztárak választmányainak kell a képviseleti elv igazi megvalósításának biztosításával megválasztani. De helyet kell adni a vidéknek az igazgatóságban és az elnökségben is az öt megillető taglétszám után.

Ilyen módon a kerületi választmányok illetékeségi területükön a helyi vonatkozásban egészséges önkormányzati működést fejthetnek ki, a

**Kerékpárt, alkatrészeket, gumit
legolcsóbban
részletre is D é r y g é p á r u h á z
N a g y J a v í t ó m ű h e l y.**

kebeleikből választott közgyűlés megfelelő összetétele mellett pedig biztosítva lesz az intézet működésében a vidék sulya és befolyása.

Dr. Cserzy Mihály.

Férfi divatkalapok, nyakkendők, esernyők
nagy választékban legolcsóbban Pollák Testvéreknel

Hova lett a Bánfy-gulya?

Irta HERKE MIHÁLY

Valamikor Erdélyben nem volt olyan fehér gulya, mint a Bánfy grófé. Ha napalkonyatkor, hazaballagóban megzördült a gulya kolompja, fölfigyeltek rá a mócok. De Bánfy gróf aranyért sem adott volna el a gulyájából csak egy darabot is — másnak. Egy napon azonban elveszett az egész Bánfy-gulya! Lett is nagy zűrzavar: csendő és pandur fölhajtás, hogy mielőbb visszakérüljön a híres gulya.

Egy-egy darab csak elkallódhat... De hova tűnhet el egy egész gulya?

Fogtomra is vette Bánfy gróf a gulyásokat:

— Aki megeszi az apátokat, hova tették a gulyámat, cudar mócok?

Síránkozva feleltek a mócok és mutogatták kezeiken, lábaikon a pányvakötelekből rögtönzött nyűgöket:

— Elhajtották előlünk, kögyelmes gróf ur... Elvitték tőlünk erőszakkal... Tizenketten voltak a betyárok.

— Ti kétszer annyian vagytok, egyenek meg benneteket a farkasok! Mégis elhagytátok vinni a gulyámat?... Hajduk, vasbilincset a lábaikra!

Hiába volt azonban a vasbilincs, csak nem került elő a Bánfy-gulya. Csendő, pandur mindannyiszor üres marokkal tért vissza a nyomozásból.

Kemény, sziklás a Királyhágó, nem hagy azon nyomot száz gulya sem.

*

Tíz nap múlva porzott az út Erdély felől. Gulyacsorda lepte el a határt. Tíz darab ércszavu kolomp rázta a hangját Gyula felől. A Bánfy-gulya nemskára a szentmiklósi csárda körül taposta a selyemréteget.

A gulya körül csak négy hajcsárféle ember lödörgött; pipaszó mellett nézték a naplementét s hallgatták a fű percegését csöndben, némán.

Annál élénkebb és lármásabb volt azonban a szentmiklósi csárda belseje. Ott már Boris, a szép csárdásné is hallatta szavát. Éppen akkor zendített rá egy nótára:

Fehér gulya kolompja szól,
Betyár hajtja azt valahol.
Nincs már ura, se gazdája,
Betyár hajtja a vásárra.

Mig odabent nótá mellett kecsgettette magát a szép Boris, idekint felhő kavargott a pusztán fölött: porfelhő gomolygott Békés felől. A híres békési csendbiztos rugtatott tizedmagával Gyula felől habos paripán. Éppen nekiszaladt embereivel együtt a Bánfy-gulyának.

— Hát ez micsoda? — Bődült fel a komiszáros. Ilyen gulya nem taposta még eddig a szentmiklósi határt... Idegen ez itt. Hé! Honnan való a ki ennek a gulyának a gazdája? — kiáltott rá a hajcsároknak.

Megtorpant a négy hajcsár. Komiszáros áll előtük. Ötöltek-hatoltak. Mig végre egy közülük odabökött Erdély felé:

— Onnan való a!... S hogy ki a gazdájuk, azt megtudhatja a biztos odabent a csárdában.

— Ugy? — mosolyog a biztos. Meg is tudom mingyárt... Am addig legények — szolt oda hajduhoz —, ti viseljétek majd a gulya gondját s tereljétek azt el az ér mellé, ez itt kincstári bir.

tok. Kendtek pedig — fordult oda a négy hajcsárhoz —, adják ide a kezüket bilincsbe. Aki ellen-szegül, a békési csendbiztossal gyűlik meg a baj! Néhány perc múlva

bilincsben volt a négy hajcsár keze.

A csendbiztos pedig sarkantyut adott lovának és hat legényével rugtatott a csárda felé...

Ekkor még hangosabb volt már a szentmiklósi csárda. Muzsika is szolt már. A muzsika szavára pedig kisivalkodott onnan egy másik újabb nótá. Ezt már erős férfikórus zengte:

Csaplárosné a világát,
Gyujtsa kend mög a gyertyáját.
Fene látja a sötétbe,
Mit csinál kend a söntésbe,
Bor köll nekünk, nem kutya viz,
A csókban is úgy van csak iz.
— Tudja ezt kend, a jónapját —,
Ha igazán, szívből adják.
Ami gulya, nem egy farka,
Nem asszony az, amik csalja.
A bor, a csók nem ingyen jár,
Gulya lesz majd értük az ár.

— Meg a vármegye bilincse, hé! A kendtek apjukat — mordult bele a nótába a hetedmagával betoppanó komiszáros érces hangja. Micsoda gulya az odakint s kicsodák kendtek idebent és mit csinálnak itt?

— Amint látja a komiszáros ur, hajcsárok vagyunk s nem lévén más dolgunk, most a kedvünket tapossuk. Ami pedig odakint a gulyát illeti, ha tudni akarja a komiszárius ur, az a miénk, a Sándoréké —, morrant vissza dacosan és hetykén az egyik hajcsár.

Ajkába harapott a híres csendbiztos és övéhez kapott... De már késő volt.

A nyolc hajcsár körülfogta legényeivel együtt

s még mielőtt támadásba kezdhettek volna, megvillantak a rézfokosok. De fölpattant az ajtó is és betoppant azon az imént megvasalt négy hajcsár is.

Mit tehetett mást a híres csendbiztos, megadta magát és odaszólt legényeihez:

— Tegyétek ölbe a kezeiteket; most az egyszer farkasverembe estünk, a magunkásta verembe. De lesz ez még fordítva is...

— Aztán, ha már titek a gulya, Sándor, hogy jutottatok ahhoz? Mint törvény emberének, jogom van ennyit tudni, mielőtt visszaengedem nektek a gulyát.

Sándor kimosolygott a bajusza alól, úgy felelt:

— Elhajtottuk biztos ur.

— Tudom, hogy nem a gulya hajtott titeket, az apátok fűlit. Azt akarom tudni, nem-e tapad a gulyához egyéb is?

— Még husz darab csikó...

— Az apátok kutya-fáját, nem csikókra gondoltam én, emberverre, Sándor.

— Embervérre? Biztos ur, nálunk nem a gyilok, a kurázsí járja. Ezt tudhatná már a biztos ur.

— Akkor vihete a gulyát, Sándor... Ez van

még több is, meg lesz is még. Mi csak az emberre vigyázunk, hogy azt ne érje baj.

— De a csikók... Sándor, ezekért még is kár.. Rosszul tetted, hogy elhajtottad őket. Jobb helyen voltak azok otthon.

— Aztán nem esett bajuk az uton, Sándor? Fürgeteg készül odakint... Fáradtak a csikók. Ha megáznak, könnyen kehet kapnak. Jó istálló kell azoknak ilyenkor. Vihar elvonultáig üres az én istállóm is.

— Ertem, biztos ur — felelt Sándor. Meg igazán is van biztos urnak. Jó csikónak jó istálló az otthona. Négyet bekötünk majd a biztos urnak. Jó csikónak jó istálló az otthona. Négyet bekötünk majd a biztos istállójába, hogy ne érje őket a vihar. Kár volna értük, ha kehet kapnának.

— Legények — fordult embereihez a csendbiztos —, fordítsátok ide a gulyát, én majd addig itt maradok. Ha ideért a gulya, elvihetitek, Sándor.

De az uraságnak kár fejében tíz tinó jár, ezt szakítsátok ki a farkából.

— Ha pedig anyának való is volna a farkában, csapjátok azt is a tinók mellé. Dögvész pusztított felénk...

— A debreceni vásár pedig holnapután lesz. Nehogy lekéssétek...

Mikor ezt mondta, már indult is a híres békési csendbiztos. A hajcsárok kalapjukat emelték utána.

Odakint fölhorkant a kevély paripa, s vitte a gazdáját... Mire hazaért vele, ott ficámkolt már az istállóban négy kevély paripa. Bégetett a tíz tinó és a négy anyának való.

A szentmiklósi csárdában pedig ki-gyulladt a száz szál gyertya és rikolytott a muzsika. Szegénylegények taposták a kedvüket.

Kitett magáért a szép hangu Boris is. Ugy csengett a hangja, mint a nőstény csalogányé, ha párja után epekedik.

A cigányok is kikerültek már a kuckóból. Az asztal tetején álltak féllábon. A homlokuk nem látszott a bankótól. Boris pedig fujta csicseregve:

Piros a szám, nincs lakatja,
Nem vagyok én senki rabja.
Szabad vagyok, mint a madár,
Azt csókolom, ki csókra vár.
Nem legény az, ki nem betyár,
Ki nappal, nem éccáka jár,
Aki nekem nincs rézfokosa
S a vármegye nem adósa.

— Te Boris — mondja az egyik hajcsár —, olyan szépen csicseregsz, ha madár volnál, mindjárt a párod lönnék...

— Akkor is kettőn állna a vásár, tudja-e ki, gyelman?

— Vagy inkább egy harmadikon, aki többet adna érted. Alighanem így gondolsz, Boris.

— Ugy gondoltam ahogy kimondtam.

— Akkor, ha száz csókot adsz egyvégtibe, tied lesz a fele gulya — ára.

— Hát a másik felé? Feleljen kigyelman.

— Az meg azé lesz, aki száz íce bort és még száz csókot ad érte.

— Áll a vásár erre is... Én adom, én hozom mind a kettőt.

— Itt a szám.

Harmadnapra kalmárkézre került a Bánfy-gulya Debrecenbe. Az ára meg a Sándor zsebibe... De nem sokáig maradt ott. Megtartotta szavát a Sándor: a nagy bankók oda hulltak a széphangu Boris piros kötényébe...

*

Itéletnapkor, mikor a százíves bünlajtstromból feltette a kérdést Ráday gróf: Hova lett a Bánfy-gulya? Mosolyogva felelt a fehérhaju Sándor:

— Elment, kögyelmes ur, fele borra, fele csókra.

— Hát a csendbiztosnak? — puhatolódzott Ráday gróf.

— Annak nem jutott sómml! — felelt a vén gavallér.